տարեկան համար։ Կարելի է դարձեալ յիշել նորա միւս յատկութիւնն եւս առանց ամենեւին երկիւղ կրելու ծանր զգացմունք յարուցանելու՝ որ մինչ հոգու մէջ այս յիշողութեամբ։ Այս յատկութիւնն այն էր՝ որ բոլոր Պոլ-միրատոր երբեք չէր կարող երկար բարկանալ եւ ընդհանրապէս չէր յանձնըված որեւիցէ թշնամական զգացման։ Բարկութեան այս բացակայութիւնը ծանր ուժգնութիւնների հետեւանք չէր՝ այլ նորա հոգու բնական ընդունակութիւնն էր։ Սա նորա բնորոշ բնութեան վսեմ շնորհներից մին էր՝ որը նկատելի էր ամենամեծ փայլչութեամբ։ Անխորժելի է յիշել այդ յատկութիւնը այժմ եւս՝ երբ նորա տէրը մեզանից մեկնեցաւ եւ նորա հետ կարող ենք կայ պահպանել՝ միմիայն աշխատելով օգտուել նորա օրինակով պարտաճանաչութեան եւ ճշմարտութեան ճանապարհի վերայ եւ մատուցանելով նորան այն յարգանքը եւ սէրը՝ որ նա մեզանից ստանալու բոլորովին արժանի է։ »

(Պէտէրբուրգաւսկէ) Ծէմ. Ն. Քաա. ա. Թ. Պ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐՈՑՆԵՐ.

Հրատարակելով Սինօդում գտնուած վիճակագրական տեղեկութիւնները հայկական դպրոցների մասին՝ կցուինք՝ որ Բեսարաբիայի եւ Աստրախանի թեմերից չկան տեղեկութիւններ՝ եւ կյուսանք որ փոյթ ունենալու են շուտով հասցնելու։

Խմբ.

	Արական սեռի հոգեւոր ծխական դպրոցներ.			Իգական սեռի հոգեւոր ծխական դպրոցներ.		
	Թիւ դպրոցների	Թիւ ուսուցիչների	Թիւ աշակերտների	Թիւ դպրոցների	Թիւ ուսուցչուհիների	Թիւ աշակերտուհիների
Ա. Երեւանի թեմում.						
Երեւան քաղաքում կայ մի դպրոց (սեմինարիա).	•	12	197			
Ծխական դպրոցներ	2	8	146	3	8	160
Երեւանի գաւառում	10	11	310	•	•	•
Էջմիածնի գաւառում	8	14	355	2	5	56
Սուրմալուի գաւառում	5	10	340	1	5	50
Շարուրի գաւառում	2	2	100	•	•	•
Նախիջեւանի գաւառում	11	20	506	3	15	136
Տաթեւի վանքում (Զանգեզուրի գաւառում)	1	2	30	•	•	•
Նոր Բայազեդ քաղաքում	1	2	95	1	3	45
Նոր Բայազեդի գաւառում	2	2	72	•	•	•
Ալեքսանդրապոլ քաղաքում	8	23	652	2	22	311
Ալեքսանդրապոլի գաւառում	11	20	400	1	4	45
Դփչաղի վանքում (Ալեքսանդ. գաւառ.)	1	3	35	•	•	•

Բ. Կարսի Նահանգում.						
Կարս քաղաքում	1	4	150	1	5	75
Գ. Թիֆլիսի Նահանգում.						
Թիֆլիս քաղաքում կայ մի դպրանոց	·	16	316			
Ծխական դպրոցներ	8	24	297	7	60	595
Թիֆլիսի գաւառում	15	17	302	1	8	50
Գորի քաղաքում	1	3	40	1	3	35
Նորա գաւառում	2	4	85	·	·	·
Սղնախ քաղաքում	1	4	48	1	5	23
Թելաւ քաղաքում	1	3	78	1	4	53
Զաքաթալում	1	2	46	·	·	·
Ախալցխայում	3	16	405	2	22	294
Նորա գաւառում	3	3	65	·	·	·
Ախալքալաք քաղաքում	1	6	162	1	6	60
Նորա գաւառում	32	32	932	·	·	·
Քութայիս քաղաքում	1	3	27	1	3	37
Ալեքսանդրապոլ քաղաքում	2	8	124	1	8	95
Նորա գաւառում	6	6	244	·	·	·
Ղազախի գաւառում	2	2	133	·	·	·
Դ. Ղարաբաղի Նահանգում.						
Շուշի քաղաքում կայ մի դպրանոց	·	15	334			
Ծխական դպրոցներ	·	·	·	1	15	113
Նորա գաւառում	4	4	174	·	·	·
Նուխի քաղաքում	1	7	112	1	2	33
Նորա գաւառում	3	4	125	·	·	·
Ե. Շամախու Նահանգում.						
Շամախի քաղաքում կայ մի դպրանոց	·	5	130			
Ծխական դպրոցներ	·	·	·	1	5	48
Բագու քաղաքում	1	6	107	1	6	32
Կուբայում	1	2	40	1	4	31
Խաչմազ գիւղում	1	1	12	·	·	·
Քիլվարէ գիւղում	1	1	20	·	·	·
Մատրասէ գիւղում	1	1	91	·	·	·

ՆԱՄԱԿ ԱԽԱԼՑԽԱՅԻՑ

Ինչպէս երեւում «Կարապետեան» եւ «Նզխարբեկեան» դպրոցների հաշուաբարձութեան գործերից, որ 1878 թ. «Նզխարբեկեան» դպրոցի պրօգրամի մէջ մտցրել մանէք անտեսականութիւնը, որի ուսուցանողաձեռը լինելով նոյն խակ գերադասելու Գրիգոր Արքեպիսկոպոս Սարգսեանը, անհրաժեշտ համարեց թեմական փերատեսչի դրութեան համեմատ, իր վերայ առնել նաև